

Jääkäri Veikko Tissarin sotatie

Isänmaa kutsui sodan aikaan palvelukseensa monesta perheestä useita jäseniä. Näin oli myös minun vanhempieni Edvard ja Hilma Tissarin 9-lapsisessa perheessä Rantasalmen Osikonmäen kylässä. Jatkosodassa oli yhtä aikaa rintamalla kolme veljeäni, Veikko, Viljo ja Väinö ja vanhimman sisareni mies Urho Eronen. Heistä Urho ja Veikko kaatuivat ja heidän ruumiinsa jäivät kentälle. Viljo haavoittui ja jäi sotainvalidiksi, Väinö säilyi suhteellisen vähäisin vammoin.

Itse synnyin vasta sodan jälkeen, ja minulle annettiin sodassa kaatuneen vanhimman veljeni nimi. Kerron seuraavassa jääkäri Veikko Tissarin sotatien.

Jääkäri **Veikko Tissari**, vanhin Tissarin veljeksistä, taisteli Osasto Laguksen (Os. Lagus) Vahvistetussa 1. Jääkäriprikaatissa (Vahv. 1.JPr) kolmannen pataljoonan 1. komppaniassa (1./JP 3) Pst-miehenä. Veikon taistelu isänmaansa puolesta alkoi 18.6.1941 ja päättyi taistelulentälle Kuuterselän vastahyökkäyksessä 15.6.1944 klo 5 aamulla.

Hyökkäysvaiheen aikana Veikko otti osaa Laatokan Karjalassa seuraaviin taisteluihin: Kilpivaara, Lehmävaara, Jalovaara, Syskyjärvi, Ruhtinaanmäki, Käsnäselkä, Uusku, Uusikylä, Salmi, Miinala, Räimälä, Rajakontu, Vitele, Tuulos, Syväri, Ostretsina, Latva, Petäjäselkä, Derevjannoje, Uusiselkä, Orsaba, Karhumäki ja Poventsä. Poventsassa hän haavoittui kranaatin sirpaleesta oikeaan reiteen ja oikeaan käteen 1.1.1942. Hän oli hoidettavana sotasairaalassa 8.1. – 27.3. ja toipumisloman jälkeen palasi yksikkönsä 12.5.

Veikon asemasotavaihe meni pääosin Äänislinnassa, jonne Jääkäriprikaati saapui 27.–30.5.1942. Vahv. 1.JPr määrättiin ylipäällikön reserviksi. Myöhemmin kesällä luotiin Laguksen Panssaridivisioona, ”Marskin nyrkki”, johon 1.JPr kuului. Ps.D:n jääkärit liikkuivat edelleen polkupyörin muiden joukkojen ollessa panssaroituja tai moottoroituja. Aikaa Äänislinnassa sävytti voimakkaasti koulutus. Myös linnoitustöihin Ps.D osallistui. Joukot olivat nuoria, henkisesti teräskuntoisia ja hyvin koulutettuja sotilaita, jotka kunnioittivat arvovaltaa huokuva komentajaansa. Oltiin Laguksen miehiä ja ylpeitä siitä. Veikon jäämistöstä löytyy runsaasti valokuvia Äänislinnan ajalta. Asemasotaa vuonna 1943 käytiin mm. Läntisellä Syvärillä Kuuttilahden suunnalla.

Helmikuussa 1944 Ps.D siirrettiin ylipäällikön reserviksi Viipurin–Talin-Lappeenrannan alueelle. Viipuri – Talin alueelle saapuneet osastot ryhtyivät linnoittamaan VKT- linjaa (Viipuri-Kuparsaari-Taipale). Veikon pataljoona JP 3 oli sijoitettu Papulanlahden ja Karjalan esikaupungin väliselle alueelle.

Suomalaiset ja varsinkin siviiliväestö näyttivät olevan vielä toukokuussa 1944 taivaallisen tietämättömiä Neuvostoliiton tulevasta suurhyökkäyksestä. Isä oli joskus huhtikuussa kirjoittanut Veikolle kirjeen ja kysellyt, olisiko Viipurissa jonkinlaisia työnäkymiä maalarille. Veikko vastasi siihen 3.5. päivätyllä kirjeellään ja kertoi, ettei maalaushommia ollut juuri tarjolla, tekijöitä oli sen verran kuin tekemistäkin. Joissakin verstaissa maalasivat huonekaluja. Arveli, että eivätköhän

kesempänä työnäkymät vilkastu. Hän pahoitteli, että oli joutunut päiväksi putkaan, kun ei viitsinyt käydä hakemassa lupalappua kaupungilla käyntiä varten. Veikko kertoi ”yhyttäneensä” Agnes Mäkiselkä nimisen sotalesken, jonka mies oli kaatunut talvisodassa, ja seurustelevansa hänen kanssaan. Agnes oli tilapäisesti Viipurissa sotaleskille järjestetyllä ompelukurssilla. Hänellä oli 4,5-vuotias Aira-tytär, joka oli sillä hetkellä mumminsa hoidossa muualla. Kurssin päätyttyä Agnesin piti muuttaa 8.5. Pohjanmaalle Ruhaan. Veikko oli ollut saattamassa häntä Viipurin rautatieasemalle ja molemmille jäi erotessa hyvin haikea olo.

Agnes ja Veikko olivat kirjeenvaihdossa keskenään. Kun kirjeiden tulo rintamalta lakkasi, kirjoitti Agnes kirjeen Veikon vanhemmille, jotka vastakirjeessään kertoivat Veikon kaatumisesta. Agnes vastasi vanhemmille nelisivuisella kirjeellään ja kertoi pelänneensä pahinta, koska hänen Veikolle lähettämänsä viimeisimmät kirjeet palautuivat. Viimeisen kirjeen Veikolta hän oli saanut samana päivänä kun tämä kaatui. Agnes kertoi kauniisti kirjeessään hänen ja Veikon välillä vallinneesta lämpimästä seurustelusuhteesta.

Suurhyökkäyksen alettua Karjalan kannaksella Ps.D lähti 10.6. iltapäivällä Viipurista kohti rintamaa ja oli 12.6. kuluessa ryhmittynyt Kyyrölän – Yksjärven – Pamppalan alueelle. Aamupäivällä 14.6. vihollinen oli tehnyt murren Kuuterselässä ja edennyt VT-aseman sulkulinjalle asti. Murto pääpuolustuslinjaan oli tosiasia ja urat Mustamäkeen ja Liikolaan näyttivät avautuneen neuvostojoukoille. Edellisenä päivänä Ps.D oli vastoin Laguksen näkemystä jaettu kahdeksi taisteluosastoksi. Eversti Puroma johti toista osastoa, johon kuului mm. 1.JPr. Puroma sai klo 15.50 käskyn lähteä Kuuterselän suuntaan, pysäyttää vihollinen ja ottaa Kuuterselkä ja VT-asema jälleen omille. Suunnitelman mukaan JP 4 tuli hyökkäämään päätien itäpuolella ja JP 3 länsipuolella. JP 2 jäisi Os.Puroman reserviksi. (Käkelä Erkki, Laguksen miehet – Marskin nyrkki, Jyväskylä, 1992.)

Veikon joukko-osasto, jääkäripataljoona 3 (JP 3) oli perustettu Kouvolassa. Siinä palveli miehiä eri puolilta Suomea. Pataljoonan komentajana toimi Mannerheim-ristin ritari, majuri Jouko Hynninen, ammattisotilaana ja ihmisenä alaistensa ihailema upseeri. Hynninen eteni upseeriurallaan aina kenraalimajuriksi asti ja asui viimeiset vuotensa Mikkelissä.

H-hetkeksi oli ilmoitettu klo 22.45, mutta lähtö myöhästyi 20 minuuttia. JP 3 hyökkäsi vajaan kilometrin tien länsipuolella. Käyntiin oli lähtenyt luultavasti eräs raivoisimmista hyökkäyksistä, mitä koskaan on Suomessa nähty. Kaikki näytti sujuvan lisäksi joutuisasti. Taistelun meteli oli alkukesän hämärässä korvia huumaava. Jääkäreitä ei tarvinnut patistella, uhrautuva urheus oli silmiin pistävää. Jääkäriyhmät etenivät juoksujalkaa, tuli oli tauotonta. Puna-armeijalaiset irtautuivat. Pelko oli heidät vallannut. Itälaidalla hyökännyt JP 4 saavutti Kuuterselän kyläaukean reunan 15.6. klo 00.35. Liike pysähtyi ankaraan tuleen, mutta JP 4:n molemmat sivustat saavuttivat kuitenkin ensimmäisenä kyläharjanteen. Länsilaidalla tuntia myöhemmin hyökännyt JP 3 pysähtyi puna-armeijalaisten sulkutuleen. Tavoite, VT-asema oli 250 m:n päässä. JP 3 aloitti klo 3.00 uudestaan hyökkäyksen kohti VT-asemaa ja vähän kerrallaan se pääsi eteenpäin. Klo 3.40 alkoivat kiivaat taistelut tavoitteesta. Nopeaan ratkaisuun ei ollut mahdollisuuksia, sillä VT-aseman osia oli vihollisen hallussa. Joka metristä taisteltiin verisesti. Usein oli vetäydyttävä ja jälleen vallattava menetetty maasto. Joka Kuuterselän koki, oli kokenut tähän mennessä raaimman mahdollisen. Klo 4.50 venäläiset aloittivat vastaiskun ja pakottivat majuri Hynnisen joukot vetäytymään takaisin kyläaukean ensimmäiselle harjanteelle. (Käkelä, 1992)

Jääkäri Veikko Tissari kaatui vetäytymisen alkuvaiheessa klo 5.00. Hänen aseveljensä Veikko Hakala kertoi, että joukkueenjohtaja kersantti Rein havaitsi vihollisen saartoyrityksen. Tämä kohottautui huutamaan joukkueelleen, että nyt meitä saarretaan ja sai samassa surmansa. Joukkueen pyrkiessä pois saartorengaasta, läheisen navetan suojasta ammuttu konekiväärin suihku osui Veikkoon ja hän kaatui kesäkuiseen ruispeltoon, mikä jäi hänen viimeiseksi leposijakseen. Rantasalmen sankarihautausmaalla Urho Erosen hautakiven vieressä odottaa tyhjä hauta edelleen sankarivainajansa.

Myöhemmin aamulla klo 8.45 pääsivät suomalaiset VT-asemaan, tavoitteeseensa ja taisteluhautaa vyörytettiin molempiin suuntiin. Vyörytys kohti kylän keskiosia ei menestynyt ja keskisen Kuuterselän harjanteet jäivät venäläisille. Joukot olivat melko pahoin sekaisin, kun Ps.D:n komentaja antoi klo 10.15 irtautumiskäskyn. (Käkelä, 1992).

Löysin joitakin vuosia sitten internetin kautta Agnes Mäkiselän Aira-tyttären yhteystiedot ja otin häneen yhteyttä. Aira, nyky nimeltään Rissanen on tehnyt elämäntyönsä kuurojen diakonissana ja asuu nyt eläkeläisenä ja leskenä Vaasassa lähellä lapsiaan. Olemme pitäneet keskenämme yhteyttä ja käyneet toistemme luona kylässä. Agnes on kuollut Nurmijärvellä vuonna 2008.

Teksti ja kuvat: Veikko Tissari

Kirjoitus, jossa on kerrottu myös muiden veljesten ja Urho Erosen sotatiet, löytyy sukukirjasta "Tissarin sukua Kangasniemellä 500 vuotta"

Veikko haavoittuneena Tampereen sairaalassa 1942

Reidestä poistettu sirpale

Velvollisuutenani on ilmoittaa, että

Veikko Edvard Tissari

on kaatunut taistelussa Isänmaan vapauden ja kaiken sen puolesta, mikä meille on pyhää ja kallista + Valitan syvästi survanne + Lohduttakoon Teitä tietoisuus, että olette antaneet Suomelle kalleimman uhrin + Vahvistakoon Teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala.

Mannerheim

**Jääkäri Veikko Edvard
Tissarin muistolle.**

Sodan viikate julma säälinyt ei, niitti kaunist, kallista viljaa, rakas veljemme Veikko on nukkunut pois Karjalan kentille hiljaa.

15/6 on juuri vuosi kulunut siitä, kun sinä, rakas veljemme, sait uhrata nuoren valoisan elämäsi isänmaan vapauden puolesta. Vaikealta tuntuu vieläkin uskoa sitä todeksi, että rakas Veikkomme olet poissa, sillä emme saaneet edes maallisia jäännöksiäsi tänne omaan sankarihautaan. Missä levännekin siellä kaukana Karjalan mailla, tyhjä risti on vain muistona täällä.

Vilttävä tuska täyttää meidän jokaisen sydämen, mutta erikoisesti paljon kärsineen äidin ja isän, jotka saivat antaa vanhimman poikansa isänmaan uhriksi, toisen jäädessä in-valiidiksi ja kolmannen ollessa vielä siellä asepalveluksessa. Sinä, Veikko, olit kultainen poika vanhemmille sekä hyvä ja reipas veli meille sisarille ja veljille, siksi on suru ja kaipaus sanoin kuvaamaton meillä omaisillasi.

Usein tulee mieleen että miksi piti meille näin käydä, Mikä oli Jumalan tarkoitus kun kutsui pois sinut, joka olit meille rakkain ja parhain, Viidetä elämäsi parhainta vuotta ehdit olla siellä taistojen teillä missä kuolema vaanii joka ainoa hetki, Kuinka monta rukousta ja huokausta nousikaan rakastavien vanhempien sydämeistä Jumalan puoleen, sillä toivoivathan vanhemmat sinusta turvaa ja huolten kantajaa vanhuutensa päiviksi, mutta toisin oli Jumalan tahto, hän kutsui sinut pois sinne missä on ikuinen rauha.

Rehdin, rakkaan ja vilpittömän luonteesi tähden kelpaat esimerkiksi meille toisille. Nurkumatta suoritti tehtäväsi myöskin siellä tulilinjoilla. Et koskaan valittanut, että sinun on siellä paha tai vaikeaa olla. Kätkit surut syväälle sydämeesi ja kuljit elämäsi hymyillen. Sinusta Veikko jäi meille todella kaunis muisto, vaikka poismenosi onkin korvaamaton ja surumme raskas niin lohduttaa meitä tieto siitä, että olet täyttänyt velvollisuutesi kunnialla. Väistämättä vaaroja taistelut oikean suomalaisen sotilaan rohkeudella viimeiseen asti.

Nuku rauhassa kultainen poika, kaukana Karjalan mailla, missä korkeat hongat soittavat säveltään nuorena nukkuneen sankarin haudalla.

Ei kuki kukat sun haudallasi, lepäätt mailla sä vierahalla.

Vaan kukkasi kukkii kauneimmin tuolla taivahan tanhuvilla.

Kaunist muistoasi sinaten

siskosi Vieno.

Kuolleita

Raskaan surun murtamana, mutta Jumalan tahtoon tyytyn ilmoittamme, että rakas poikamme ja veljemme

jääkäri

**Veikko Edvard
Tissari**

synt. 19. 12. 1920 Säämingissä, kaatui Karjalan Kannaksella 15. 6. 44 kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta. Syvästi surren, mutta jälleennäkemisen ihanassa toivossa.

Äiti ja isä. Viljo, Väinö, Voitto, Ella, Veeliks, Aila ja Ritva, Vieno Eronen (o.s. Tissari)

sukulaiset, tuttavat ja asetoverit.

Oli raskas se viesti, mi meille tuotiin, ett' Veikon on riistänyt kuoleman luoti. Sinä kotia lupasit tulla kesällä kerran, vaan toisin oli tahto taivahan Herran. Veikkomme rakas, kesän kentille raukes, taivaan portit ihanat sulle aukes. Sinun kuvasi lapsemme kultainen, me suljemme kätköhön sydämen. Ja vanhuuden polkuja kulkeissamme, sua muistamme aina sinuten.

Äiti ja isä.

Ei tule veljemme kotihin enää, hän kunnian kentällä kylmänä lepää. On kohdaltas' taistelu tauonnut, oot voiton seppeleen saavuttanut. Uljaana soturin kalpaa kannoit, veresi kalliin isänmaallesi annoit.

Siskot ja veljet.

Siunaa Herra rakkaamme tuntematon leposija,

Aila Närhi o.s. Tissari, Aira Rissanen o.s. Mäkiselkä ja Veikko Tissari 13.9.2014